

Feminismul liberal

Clasic

Credințe și scopuri centrale ale liberalismului

Preambul istoric: inegalitate din naștere, privilegii, tendințe spre teocrație

Credințe centrale ale liberalismului clasic:

- **Oamenii se nasc liberi și egali.** Rolul statului: să păstreze această libertate și egalitate.
- **Libertatea și competiția** sunt surse prime ale progresului individual și social.
- Nu este un determinism economic, ci mai degrabă politic

Scop suprem

- prezervarea individului, a libertății sale și fericirea personală. Individul este inviolabil, viața umană e sacrosanctă: violențe nu este permisă decât în războaiele de apărare a libertății.

Valori centrale

- Demnitatea individuală
- Drepturi umane universale
- Competiție liberă
- Limitarea puterii guvernământului
- Transparența guvernării
- Statul de drept
- Respectarea egalității fundamentale în fața legii
- Autodeterminare națională
- Privatitate (dreptul la viață personală)
- Libertate de exprimare
- Toleranță religioasă
- Proprietate privată
- Politici raționale și luminate
- Economie de piață
- Liber schimb

- Unitatea de interes este individul (atomism).
- Egoismul este legitim. **Egoismul (ca autointeres) este o virtute** (Hobbes, Locke: legile naturii au dat omului dreptul la proprietatea asupra: viații, libertății și proprietății.)
- Oamenii se nasc egali și liberi: problema stării naturale: proto-liberalul Hobbes susține că este nevoie de un contract ca să pună capăt lui *bellum omnia contra omnes* (războiului tuturor împotriva tuturor).
- Oamenii au comportament agresiv-competitiv.
- **Oamenii cooperează când este în interesul lor personal să o facă.**
- **Individul este prin excelență rațional, are discernământ, își cunoaște interesele și le poate urma.**
- **Omul economic rațional: maximizarea profitului și omul politic rațional: maximizează utilitatea prin participare politică și prin alegeri personale.**
- Societatea ca întreg este mai puțin importantă.
- **Interesul public este suma intereselor personale.**

- **Fiecare persoană este moral îndreptățită la respect.**
- **Orice barieră religioasă și politică trebuie înlăturată.**
- **Guvernământul autoriatar trebuie înlăturat, căci contravine naturii umane.**
- **Numai consimțământul celor guvernați legitimează guvernarea.**
- **Invocarea binelui comun, a celui public mai presus de cel individual justifică despotismemele.**

- **Guvernământul trebuie să apere libertatea și să asigure egalitatea în fața legii**
- **Oamenii sunt perfectibili și se pot dezvolta prin educație.**
- **Oamenii trebuie să își dea consimțământul la guvernare.**
- **Indivizii renunță la autoprotecție și pedepsirea agresorilor, iar guvernământul își protejează subiecții.**
- **Oamenii au dreptul să reziste și să se revolte când guvernarea nu le apără drepturile (Locke: să nu își distrugă, împovăreze, înrobească supușii)**
- **Nici o impozitare (taxare) fără reprezentare (lozinca politică a americanilor).**
- **Importanța grupului de interese. Apartenenții la un astfel de grup își înțeleg identitatea, locul, relațiile cu ceilalți.**

Feminismul liberal

Argumente conservatoare ale liberalismului

- 1) Oamenii se nasc cu o anumite anatomie și cu anumiți cromozomi, fie bărbătești, fie femeiești.
- 2) Femeile sunt destinate să aibă mai multe sarcini legate de rolul reproductiv decât bărbații.
- 3) Sub cele mai multe aspecte bărbații și femeile sunt egali, dar, din cauza acestor diferențe:
  - - bărbații vor manifesta mai ales caracteristici psihologice „masculine”: agresivitate, duritate, competiție, capacitate de raționare logică, analitică, abstractă, autonomie, autoafirmare.
  - - femeile vor manifesta intuiție, sensibilitate, empatie, compasiune, modestie, dependență, blândețe, dăruire, sacrificiu de sine.
- 4) Societatea trebuie să aibă grijă să mențină această ordine pozitivă „naturală” a lucrurilor, făcând astfel încât bărbații să rămână „bărbați” și femeile „femei”. (Rousseau, în *Emile sau despre educație*: în ciuda egalității de la naștere, femeile trebuie să rămână în sfera privată în roluri de soții și mame pentru a păstra „legătura între bărbat și natură”)
- 5) În plan politic: lipsă de acces: puterea trebuie deținută de cei preponderent raționali, autonomi, capabili de competiție și autoafirmare (Th. Piane: *The Rights of Man*, 1791).

Mary Wollstonecraft

A Vindication of the Rights of Woman (1792)

- **Prima feministă liberală clasică:**
- **Femeile sunt emoționale fiindcă asta învață să fie.**
- Dacă femeile trebuie învățate doar cu „poezii, romane și galanterie” și să fie doar mame, soții, fiice, surori, ele nu vor fi subiecți autonomi, prin urmare nu vor fi virtuozose nici în relațiile lor de familie.
- bărbații și femeile au o natură rațională comună și trebuie să și-o dezvolte la întreaga capacitate.
- ca ființe raționale, să fie tratate ca scopuri în sine
- handicapurile femeilor vin din educație, deci educația trebuie să fie egală și mixtă.

John Stuart Mill și Harriet Taylor

- **J. St. Mill: *Subjection of Women (Asevirea femeilor)* (1869) și Harriet Taylor Mill, *Enfranchisement of Woman (Emanciparea politică a femeii)*, 1851.** Împreună elaboraseră lucrarea *Eseuri despre căsătorie și divorț* în 1832.
- **Mill:** facultatea rațiunii este aceeași, nu există nici o superioritate intelectuală decât cea dată de lipsa de acces al femeilor la educație.
- Femeile, la fel ca și bărbații, sunt capabile să-și urmărească propriile interese, să se autoguverneze, sunt ființe autonome.
- Nu există nici un motiv în afară de obstacolele artificiale, create de către societatea tradițională, pentru ca femeile să accedă la profesii și politică.
- Femeile să beneficieze de autonomie, drept la proprietate, aceleași drepturi la divorț, să aibă drepturi egale la educație și muncă, la reprezentare politică și la vot.
- Activitățile casnice revin femeilor, dar ele trebuie să aibă posibilitatea alegerii libere între competiție profesională și rolul de soții și mame.

- **H. Taylor** *Daca concurența este legea de dezvoltare a societății, este o crimă izgonirea unei jumătăți din competitori.*
- **Taylor și Mill, egalitate înseamnă:**
- a) Accesul egal la toate nivelurile și la toate formele de educație;
- b) Parteneriatul între femei și bărbați, la muncă, la câștiguri, pierderi, riscuri;
- c) Împărțirea egală a responsabilităților în crearea și administrarea legilor, în guvernare la toate nivelurile.
- Accentul mai special a lui Taylor față de Mill se referă la parteneriat.
- Critica: La întrebarea: cine se ocupă de menaj și de creșterea copiilor în familiile unde femeile aleg cariera, răspunsul liberal este: o altă femeie. Dilema: „carieră, sau familie” crează în realitate o nouă discriminare pentru femei. Roluri casnice „degradante” pentru ideea de bărbăție.

Mill si Taylor

Ce datorăm feminismului liberal clasic?

- **Drepturi civile:**
  - proprietate,
  - de a încheia contracte,
  - de a avea custodia copiilor,
  - liberă alegere în căsătorie, divorț, educație, acces la toate tipurile de profesii)
- **Drepturi politice** (de vot, de a fi alese la toate nivelurile)
- Această agendă a devenit comună și pentru socialiste.